[Time: 3 Hours] **[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:
1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 A) Select the correct answers and rewrite the statements **(Any 10) :** **(10)**

1. Comparative cost theory of International trade was developed by_______.
   a) Adam Smith b) David Ricardo
   c) Heckscher and Ohlin d) Alfred Marshall

2. When the export price of a country is greater than its import price, terms of trade are________.
   a) Favourable b) Unfavourable
   c) Balanced d) None of the above

3. Reciprocal demand is expressed in terms of_________.
   a) Demand curve b) Offer curve
   c) Supply curve d) None of the above

4. Which of the following is an argument for free trade?
   a) Protects domestic industries b) Promotes self sufficiency
   c) Helps diversification of industries d) Promotes efficient allocation of world resources

5. Which of the following is a Non-Tariff barrier?
   a) Import quotas b) Domestic subsidies
   c) Administrative barriers d) All of the above

6. ASEAN was formed in __________.
   a) 1967 b) 1945
   c) 1999 d) 1995

7. Foreign direct investment is included in________.
   a) Trade account b) Current account
   c) Capital account d) Invisible account

8. Which of the following is not the cause of the deficit in the balance of payments?
   a) Capital inflows b) Increase in imports
   c) Globalisation d) Fall in exports

DB0C8D2FD81090915443C5AD49784146

9. Intellectual property rights take the following forms ___________.
   a) Patents
   b) Trade marks
   c) Geographical indications
   d) All of the above
10. ___________ refers to simultaneously buying a currency in one market and selling it in another market to make a profit by taking advantage of the differences in the exchange rate in the two markets.
    a) Forward rate`
    b) Spot rate
    c) Arbitrage
    d) None of the above

11. The purchasing power parity theory was introduced by__________.
    a) Alfred Marshall`
    b) David Ricardo
    c) Gustav Cassel
    d) Adam Smith

12. In order to prevent appreciation of the rupee against US$, the RBI will ______.
    a) Sell US$
    b) Buy US$
    c) Buy bonds
    d) Sell bonds

Q.1 B) State whether the following statements are True or False. **(Any 10)** **(10)**

1. Factor abundance results in low factor cost.
2. International trade increases welfare of only exporting countries.
3. Commodity terms of trade do not consider the quality of goods.
4. Free trade is not conducive to growth of world economy.
5. Import quotas are more effective than tariffs.
6. Trade blocs promote multilateralism.
7. Balance of payments records only the payments made by a country to the rest of the world.
8. Devaluation of domestic currency makes exports cheaper and imports costlier.
9. India is not a founder member of WTO.
10. Spot exchange rate is the current exchange rate between the two currencies.
11. Unilateral receipts generates demand for foreign exchange.
12. Sterilized intervention is done by the RBI through Open market operations.

Q.2 Attempt **any two** of the following. **(15)**

a) According to Ricardo," the essence for international trade is not the absolute difference in cost but comparative difference in cost". Discuss.
b) Discuss in detail about the Net barter terms of trade and the Gross barter terms of trade.
c) Analyze the different gains from international trade.

Q.3 Attempt **any two** of the following. **(15)**

a) Discuss the arguments in favour of free trade policy.
b) Explain economic effects of tariffs with suitable diagram.
c) State and explain different types of international economic integration.

DB0C8D2FD81090915443C5AD49784146

Q.4 Attempt **any two** of the following. **(15)**

a) Explain the structure of Balance of Payments.
b) Discuss the various causes of disequilibrium in the balance of payments.
c) Write a detailed note on WTO Agreements on GATS.

Q.5 Attempt **any two** of the following. **(15)**

a) Distinguish between Spot and Forward exchange rates.
b) Discuss the absolute and relative versions of the purchasing power parity theory.
c) Outline the role of Central bank in Foreign exchange rate management.

Q.6 Write short notes on **any 4** of the following. **(20)**

a. Limitations of Heckscher-Ohlin theory.
b. Reciprocal demand.
c. Brexit
d. Impact of devaluation
e. Functions of foreign exchange market
f. Arbitrage

****

DB0C8D2FD81090915443C5AD49784146

[वेळ: ३ तास] [गुण: १००]

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१ अ) योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. **(फक्त १०)** **१०**

१. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा तुलनात्मक खर्च सिद्धांत ______________ यांनी विकसित केला होता.
अ. ॲडम स्मिथ ब. डेव्हिड रिकार्डो
क. हेक्श्चर ओहलीन ड. आल्फ्रेड मार्शल

२. जेव्हा देशाची निर्यात किंमत ही आयात किंमतीपेक्षा अधिक असते तेव्हा व्यापारशर्थी या ______ असतात.
अ. अनुकूल ब. प्रतिकूल
क. समांतर ड. वरीलपैकी कोणतेही नाही

३. अन्योन्य मागणी __________ च्या स्वरुपात व्यक्त करतात.
अ. मागणी वक्र ब. प्रस्ताव वक्र
क. पुरवठा वक्र ड. वरीलपैकी कोणतेही नाही

४. खालीलपैकी कोणता मुक्त व्यापाराच्या बाजूने असणारा युक्तिवाद आहे?
अ. देशांतर्गत उद्योगांचे संरक्षण ब. स्वंयपूर्णतेला चालना
क. उद्योगधंद्याच्या फेरबदलास मदत ड. जागतिक संसाधनांच्या कार्यक्षम वापरास चालना

५. खालीलपैकी कोणते बिगर जकातीतील अडथळा आहे?
अ. आयात हिस्सा ब. देशांतर्गत अनुदाने
क. व्यवस्थापकीय अडथळे ड. वरीलपैकी सर्व

६. ASEAN ______________ या वर्षी स्थापन झाली.
अ. १९६७ ब. १९४५
क. १९९९ ड. १९९५

७. विदेशी प्रत्यक्ष गुंतवणुकीत __________ चा समावेश होतो.
अ. व्यापार खाते ब. चालू खाते
क. भांडवली खाते ड. अदृश्य खाते

DB0C8D2FD81090915443C5AD49784146

८. व्यवहार तोलातील तुटीचे खालीलपैकी कोणते कारण नाही?
अ. भांडवल अंतर प्रवाह | ब. आयतीतील वाढ
क. जागतिकीकरण | ड. निर्यातीतील घट

९. बौद्धिक संपादनेचा अधिकार खालीलपैकी कोणता?
अ. स्वामित्व अधिकार (Patent) | ब. व्यापार चिन्ह
क. भौगोलिक सांकेतांक | ड. वरीलपैकी सर्व

१०. ________ म्हणजे, एकाचवेळी परकीय विनिमय बाजारात परकीय चलन खरेदी करून दुसऱ्या बाजारात विकून विनिमय दरातील फरकाचा फायदा घेतला जातो.
अ. वायदा दर | ब. हजर दर
क. मूल्यांतरपणन | ड. वरीलपैकी कोणतेही नाही

११. क्रयशक्ती खरेदी सिद्धांत ______________यांनी मांडला.
अ. आल्फ्रेड मार्शल | ब. डेव्हिड रिकार्डो
क. गुत्सव कॅसल | ड. ॲडम स्मिथ

१२. डॉलर च्या तुलनेत रुपयातील दराची वाढ रोखायची असेल तर रिझर्व बँक _______ करेल.
अ. अमेरिकन डॉलरची विक्री | ब. अमेरिकन डॉलरची खरेदी
क. रोखे खरेदी | ड. रोखे विक्री

ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा. **(फक्त १०)** १०

१. घटकांच्या मुबलकतेमुळे उत्पादन घटक खर्च कमी होतो.
२. आंतरराष्ट्रीय व्यापारामुळे फक्त निर्यातदार देशांच्याच कल्याणात वाढ होते.
३. वस्तू व्यापारशर्थीत वस्तूंच्या गुणांचा समावेश होत नाही.
४. मुक्त व्यापार हा जागतिक अर्थव्यवस्थेच्या वाढीसाठी हितावह नाही.
५. आयात वाटा हा जाकातीपेक्षा अधिक प्रभावी आहे.
६. व्यापार संघ बहुपक्षावादाला प्रोत्साहन देतात.
७. देशांतर्गत चलनाचे अवमूल्यन केल्यास निर्यात स्वस्त आणि आयात महाग होते.
८. व्यवहार तोलत फक्त एखाद्या देशाने उर्वरित जगाला दिलेल्या देयकाचाच समावेश होतो.
९. भारत हा जागतिक व्यापार संघटनेचा मूळ सभासद नाही.
१०. हजर विनिमय दर हा दोन चलनांतील चालू विनिमय दर असतो.
११. एकपक्षीय रकमांमुळे परकीय चलनाची मागणी वाढते.
१२. विसंक्रमित मध्यस्थी ही रिझर्व बँकेकडून खुल्या बाजारातील व्यवहारात केली जाते.

DB0C8D2FD81090915443C5AD49784146

प्र.२ खालीलपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **१५**

अ) रिकार्डोच्या मते “आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची आवश्यकता ही खर्चातील निरपेक्ष फरकामुळे नसून तुलनात्मक खर्चातील फरकामुळे असते.” चर्चा करा.

ब) निव्वळ वस्तूविनिमय व्यापारशर्थी आणि स्थूल वस्तूविनिमय व्यापारशर्थींची सविस्तर चर्चा करा.

क) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या विविध लाभांचे विश्लेषण करा.

प्र.३ खालीलपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **१५**

अ) मुक्त व्यापार धोरणाच्या बाजूने असणाऱ्या युक्तिवादाची चर्चा करा.

ब) सुबक आकृतीच्या सहाय्याने जकातीचे आर्थिक परिणाम स्पष्ट करा.

क) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक एकत्मिकरणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **१५**

अ) व्यवहार तोलाची संरचना स्पष्ट करा.

ब) व्यवहारतोलातील असंतुलनाच्या विविध कारणांची चर्चा करा.

क) जागतिक व्यापार संघटनेच्या GATS करारावर सविस्तर टिप लिहा.

प्र.५ खालीलपैकी **कोणत्याही दोहोंची** उत्तरे लिहा. **१५**

अ) हजर आणि वायदा विनिमय दरातील फरक स्पष्ट करा.

ब) क्रयशक्ती समानता सिद्धांताचे निरपेक्ष तत्व स्पष्ट करा.

क) मध्यवर्ती बँकेची परकीय विनिमय दर व्यवस्थापनेतील भूमिकेची रूपरेषा सांगा.

प्र.६ खालीलपैकी **कोणत्याही चारांवर** टिपा लिहा. **२०**

अ) हेक्श्चर ओहलीन सिद्धांताच्या मर्यादा

ब) अन्योन्य मागणी

क) ब्रेक्झिट

ड) अवमूल्यनाचा परिणाम

इ) परकीय विनिमय बाजाराची कार्ये

फ) मूल्यंतरपणन

****

DB0C8D2FD81090915443C5AD49784146